

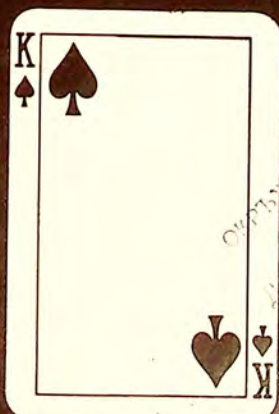
К 792/Д 87

120000868706

итба

лаи В. Гогол

K $\frac{1986}{98a}$

K 761-1

Николай В. ГОГОЛ

ЖЕНИТБА

Съвсем невероятно събитие в две действия.
написано през 1833 година

Регионална библиотека
"Любен Каравелов"

120000868706

ДРАМАТИЧЕН ТЕАТЪР „Сава Огнянов“

РУСЕ

сезон 1986 — 1987 година

448459

ЖЕНИТБА

превод ХРИСТО РАДЕВСКИ

сценична редакция и

постановка

СТОЯН КАМБАРЕВ

сценография

ВИОЛЕТА РАДКОВА

музикално оформление

МИХАИЛ ШИШКОВ

III премиера

за сезона 1986 — 1987 година

31 октомври от 19 ч. в операта

представлението води
ЕФРОСИНА ГРИГОРОВА

текста следи
РОЗА ЯЧЕВА

Действащи лица

АГАФЯ ТИХОНОВНА

търговска дъщеря, мома за женене

БОЙКА ВЕЛКОВА

АРИНА ПАНТЕЛЕЙМОНОВНА

нейна леля

МИЛАНКА ПЕТРОВА

ФЬОКЛА ИВАНОВНА

сватовница

ЕЛЕНА СТЕФАНОВА

народна артистка

лауреат на Димитровска награда

ПОДКАЛЬОСИН

служаш, надворен съветник

КОСЬО СТАНЕВ

КОЧКАРЬОВ

негов приятел

ЛЮБОМИР ФЪРКОВ

ПЪРЖЕНИ ЯИЦА

екзекутор

ИВАН САМОКОВЛИЕВ

АНУЧКИН

пехотен офицер в оставка

НИКОЛАИ АНГЕЛОВ

ЖЕВАКИН

моряк

МИНКО МИНКОВ

заслужил артист

СТЕПАН

слуга у Подкальосин

КОСТА ДИМОВ

ИЗКУСТВОТО НА ДРАМАТУРГА ГОГОЛ

НИКОЛАЙ Л. СТЕПАНОВ

Комедиите на Гогол са истинско чудо на изкуството. Те са открили на руския театър — не само на руския, но и на целия световен театър — пътя към бъдещето, ознаменува ли са победата на реализма, утвърдили са онези нови принципи на драмата, върху основата на които израсна драматургията на Островски, Сухово-Кобилин, Чехов. Сам великолепен театрален майстор, И. С. Тургенев пише за Гогол: „... той прокара, той посочи пътя, по който с времето ще тръгне нашата драматическа литература“.

Гогол дълбоко е вярвал във високото обществено предназначение на театъра. Той го е виждал като „катедра“, от която на света може да се каже много добро“. Страстно влюбен в изкуството на сцената, още от юношеските си години той се проявява като актьор, а после внимателно следи всичко, с което живеел руският театър, огорчавал се от неговите беди, радвал се на всеки негов успех. Гогол ни е оставил своеобразен теоретически трактат — „Разотиване от театъра“, в който обосновава принципите на реалистичното театрално изкуство. Но главното в неговото театрално на следство са неговите комедии „Ревизор“, „ЖЕНИТБА“, „Картоиграчи“, които завинаги запазват значението на ненадминат еталон в изкуството.

Новаторството на драматурга Гогол не е в разрушаването и отричането на някогашните завоевания, а в неговото остро виждане за света, в това, че той по новому е разкрил жизненото съдържание, в своите комедии е показал дълбоките социални противоречия, присъщи на крепостническа Русия. Той създава комедия, която побира в себе си всички достижения на световната драматургия, от Аристофан и Молиер до Фонвизин и Грибоедов, и в същото време е нова дума в драматическата литература, задълго определила нейното по-нататъшно развитие.

Произведенията на ранния Достоевски обикновено биват отнасяни към „натуралната школа“. Тази школа е наричана доста продължително също така и „гоголевска“, а на Достоевски са приписвали думите: „Всички ние сме излезли от „Шинел“-а на Гогол“. Всъщност тези думи са били приведени от М. де Вогюе през 1887 г. в очерка за руските писатели като общо съждение на самите руски писатели за онази роля, която е изиграл Н. В. Гогол в тяхната съдба. Любопитно е, че образувалото се мнение ги преадресира към Достоевски — тъкмо измежду писателите от „натуралната школа“ той повече от всички действително е свързан с гоголевския „Шинел“. Причисляването на Достоевски към „школата“ е много важно. При цялото си своеобразие той е най-закономерно явление в руската литература.

Период на „ученичество“ не е имало. Достоевски веднага заел мястото на „Нов Гогол“. Както и Гогол, той минава покрай темата на „излишния човек“, запечатана в образите на Онегин, Печорин, Белтов, тургеневите герои. Не се докосва той и до темата за еманципацията на жената.

Но и от Гогол Достоевски не е взел всичко. Няма го комедийното, сатиричното осмиване на чиновничеството в духа на „Ревизор“ и „Мъртви души“. Почти отсъства и провинциална Русия, Русия на именията и техните собственици. Повече от всичко у ранния Достоевски се чувствуват гоголевските „Нос“ и „Шинел“, „Записки на един луд“. От Гогол у Достоевски идват общите усещания за пророческата роля на писателя в Русия, който не само изобразява живота, но и учи хората как да живеят.

„Женитба“ по традиция бива отнасяна към високата сценична класика, макар че до най-последно време тя съвсем не принадлежи в прекия смисъл на думата към театралната класика. Сценическата история на пиесата е история на безкрайни провали. „Току-що идвам от театъра. „Женитба“ пропадна освиркана. Играха я отвратително и подло... Сега враговете на Гогол пируват“. Така пише В. Белинский през 1842 г., веднага след премиерата. На съобщението на С. Аксаков за сценическия неуспех на пиесата Гогол отвръща с пълно равнодушие. Но въпреки това продължава да работи над нея още няколко години. Между началото и края на работата му лягат основните години на съзряването му като писателски гений. Той завършва пиесата си след „Ревизор“ и „Мъртви души“, които вече са потресали Русия. Не е известно по какви причини, мистифицирайки читателите, Гогол поставя под комедията по-ранна дата: „написано през 1833 година“. Изглежда, тази дата омагьосва театъра. Пиесата не е могла да се изтръгне извън пределите на невинния анекдот, от който дори „и кварталния няма да се обиди“. По-късно Гогол бива някакси отделен от „Женитба“.

Модернистичните постановки на пиесата в предреволюционните години и в първите сезони след революцията няма ли успех. Върху „Женитба“ сякаш лежал невидим слой старомодност и скука. Пиесата била представяна като несъществуваща, някакси странна шега на гения.

Рязката промяна бе направена почти едновременно и от театъра, и от критиката. Излезе спектакълът на А. Ефрос, излезе и книгата на И. Вишневска, и в тях бе направен опит отново да бъде изтълкуван общият смисъл на комедията.

Идеята на Вишневска се заключваше в това, че в „Женитба“ — пиеса, равна на „Ревизор“ по величината на поставените проблеми, последните са засенчени от бита, от жанра, от рутинирания театрален опит. Ако „Ревизор“ изследва обществената механика, взима в едър план руския чиновник на служебното му място, то „Женитба“ го взима така да се каже, когато е negliже. Руският чиновник се открива от интимната си страна.

А. Ефрос, който, по собствените му думи се опитва да „ошинели“ „Женитба“, тоест да изведе нейните персонажи към общочовешките грижи и проблеми, чете пиесата лирически. В такъв род възприятие на „Женитба“ проличава друга, също отдавнашна хуманистична традиция. Обаче на фона на наличния театрален опит лирическото вживяване в ситуацията и съдбите на героите в гоголевата комедия се оказва неочаквано. Пиесата се представя „свежа, нова, любопитна за всички“, благодарната публика, казано с гоголевски думи, „нямаща свой каприз“, тръгна нататък, накъде то я поведе постановчикът.

АЛЕКСАНДЪР СЛОНИМСКИ

Като се впуска в областта на дреболиите в бита. Гогол разкрива общите причини, които управляват този бит. Той рисува целия свят на зловредно добродушната еснафщина, където чинът, званието, състоянието служат като единство на мярка за човека; светът на умствената пустота, където няма нищо, което да излиза извън пределите на дребните, тесни, ограничени интереси и където отсъствува нормалната логика на постъпките. На хората от този дребиав свят са толкова чужди естествените човешки чувства, че само едно тяхно проявление ги изхвърля от релсите на живота, както това показват безсилните напъни на Подкалъосин да изрази новото му усещане на любовта, което пламва в него и тутакси угасва. „Женитба“ се явява изобличение на целия самодържавно-крепостнически строй и именно от неговата социално-политическа страна, едва засегната преди Гогол. Именно тъкмо тази сатирична дълбочина предизвикала раздразнение в реакционните кръгове.

Главен художествен ръководител и директор

АТАНАС БОЯДЖИЕВ — театровед

Завеждащ литературно бюро

ВАСИЛЕН ВАСЕВ — театровед

Драматург

РУСИ СТ РУСЕВ — театровед

Режисьори

СЛАВИ ШКАРОВ, заслужил артист

ВЛАДИМИР НИКОЛОВ

СТОЯН КАМБАРЕВ

НИКОЛАЙ СТЕФАНОВ

Главен художник

ВИОЛЕТА РАДКОВА

Художник-проектант

ИВАН ПОПОВ

Художник по рекламата

ДИМИТЪР ГИЛЕВ

Технически сътрудници:

завеждащ постановъчна част — Петко Шопов, художник-изпълнители — Цанко Цанев и Иван Памуков, ръководител на художественото осветление — Георги Харалампиев, завеждащ звуково оформление — Цвятко Ячев, театър-майстор Минчо Рачев, тапицерско ателие — Тодорка Кирова, завеждащ театрален реквизит — Васил Сапунджиев, шивашко ателие — Мария Бурова и Цоньо Казаков, железарско ателие — Искрен Мирчев, дърводелско ателие — Ангел Ганев, грим и перуки — Димитричка Тодорова.

